

РЕШЕНИЕ

№ 249

гр. София, 06 юли 2023 год.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, първо наказателно отделение, в съдебно заседание на шестнадесети юни през две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУЖЕНА КЕРАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: ВАЛЯ РУШАНОВА
КРАСИМИР ШЕКЕРДЖИЕВ

при участието на секретаря Марияна Петрова и в присъствието на прокурора Т.Комов изслуша докладваното от съдия Рушанова наказателно дело № 433/2023 година и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано на осн. чл. 346, т. 4 от НПК по жалба на частните обвинители Б. К. и С. Д. срещу решение № 8 от 05.01.23г., постановено по внохд № 5116/21г. от Софийски градски съд.

В касационната жалба се заявяват касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и 2 от НПК. Оспорва се прилагането на института на давността и прекратяването на наказателното производство, с доводи за неоправдано забавяне на наказателното производство, поради умишленото шиканиране на процеса от страна на подсъдимите, довело до забавянето му пред Софийският апелативен съд в производството по гл. XXXIII от НПК, а след възобновяване на производството - и пред Софийски градски съд, постановил като краен резултат атакуваното решение.

Прави се искане за отмяна на въззивното решение.

Изложени са съображения за нарушено право на защита на пострадалите и в частност правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок. Твърди се отсъствие на предпоставките на чл. 24, ал. 2 от НПК, като се претендира произнасяне по факта на деянието и вината на подсъдимите.

В съдебно заседание поверениците на частните обвинители поддържат жалбата по изтъкнатите в нея доводи. Акцентира се върху забавеното производство пред СГС заради ненавременното изготвяне на въззивното решение, което е довело неправилно прекратяване на делото от въззивната инстанция поради изтичане на абсолютната погасителна давност.

Защитникът на подсъдимите А. М. и З. М. изразява становище за неоснователност на жалбата.

Подсъдимите молят за прекратяване на наказателното производство поради изтекла давност.

Представителят на Върховна касационна прокуратура счита жалбата за неоснователна, тъй като решението е законосъобразно и са налице основанията за прекратяване на наказателното производство.

ВКС, първо наказателно отделение, след като се запозна с доводите в касационната жалба, материалите по делото и становището на страните, намира за установено следното:

Касационната жалба е неоснователна.

С присъда от 21.02.2020г., постановена по нохд № 20079/2016г. по описа на Софийски районен съд признат подсъдимите З. К. М. и А. Д. М. са признати за невиновни в това, че на неустановена дата през м. 07. 1999г. в курортен комплекс „Слънчев бряг“, обл. Бургас, в съучастие като съизвършители възбудили и до 2007 година поддържали с отделни, различни деяния у С. М. Д. и Б. И. К. – Д. заблуждение, че ще станат съсобственици на хотел „З.“, с равни на З. М. и А. М. съсобственически дялове, като им причинили имотна вреда в размер на 514 720,54 лева и измамата е в особено големи размери, представляваща особено тежък случай, поради което на осн. чл. 304 от НПК ги оправдал по обвинението да са извършили престъпление по чл. 211 във връзка с чл.209 във връзка с чл.20, ал.2 от НК.

По протест на прокурор при СРП и по въззивна жалба на частните обвинители било образувано внохд № 3053/20г. по описа на СГС, по което било постановено решение № 260260/16.12.2020година. С него първоинстанционната оправдателна присъда била потвърдена изцяло.

По искане на Главния прокурор на осн. чл. 419 във връзка с чл. 422, ал.1,т.5 от НПК до Софийски апелативен съд било образувано производство по реда на гл. XXXIII от НПК – за възобновяване на наказателното производство.

С решение № 405/21.12.21г. Софийски апелативен съд възобновил производството по внохд № 3053/20г. на Софийски градски съд, отменил постановеното по него въззивно решение и върнал делото за новото му разглеждане от друг състав на Софийски градски съд.

В хода на образуваното (след възобновяването) въззивно наказателно производство - внохд № 5116/21г. по описа на СГС, били проведени 9 бр. съдебни заседания и 2 пъти делото е било отсрочвано. В периода от 04.02.2022 г. до 09.06.2022 г. са били проведени седем съдебни заседания, в които делото е било отлагано поради причини, произтичащи от здравословното състояние на подсъдимия М.. Последното обстоятелство, от своя страна, е било предмет на проверка и обсъждане в назначена съдебномедицинска и допълнителна съдебномедицинска експертиза, в които е направено заключение, че здравословното състояние на подсъдимия М. не представлява обективна пречка за участието му в съдебното производство. След изясняване на този факт защитата на подсъдимите е направила искане за отвод на председателя на съдебния състав и той се е отвел от разглеждане на делото поради участието му в процедура по съдебен контрол върху постановление за прекратяване на наказателното производство по чл. 243 от НПК.

Необходимостта от формиране на нов законен състав, който да разгледа и реши производството по същество, довело ново отлагане на делото като в две поредни заседания (на 05.07.2022 г. и на 03.10.2022 г.) било проведено допълнително въззивно съдебно следствие с разпит на свидетели, направено е искане от защитата за прекратяване на наказателното производство поради изтекла абсолютна погасителна давност, което е оставено без уважение поради неговата преждевременност и делото е обявено за решаване.

В последната си дума и двамата подсъдими застъпили позиция, че желаят да бъдат оправдани или делото да бъде прекратено поради изтекла погасителна давност.

С атакуваното понастоящем решение Софийският градски съд упражнил правомощията си по чл.334, т.4, вр. с чл.24, ал.1, т.3 от НПК, като:

- отменил първоинстанционната оправдателна присъда от 21.02.2020 г., постановена по нохд № 20079/2016 г. на СРС;

- прекратил наказателното производство срещу подсъдимите З. К. М., с ЕГН: [ЕГН], и А. Д. М., с ЕГН: [ЕГН], по обвинението за извършено в периода от месец юли 1999 г. до 2007 г. престъпление по чл. 211 от НК, поради изтекла давност.

В касационната жалба не се оспорва извода на въззивния съд за изтичане на абсолютната погасителна давност за наказателно преследване, а основният акцент е поставен на необоснованото, според касатора, забавяне на изготвяне и обявяване на крайния съдебен акт по съществото на делото. Необходимо е да се посочи обаче, че в настоящето касационно производство, касационният контрол е допустим единствено по отношение правилността на заключението за прилагане института на абсолютната погасителна давност и спазване на процесуалните правила по чл. 334, т. 4 от НПК при осъществяване на правомощието за отмяна на първоинстанционната присъда и прекратяване на наказателното производство.

Развитите в жалбата доводи не почиват на закона – разпоредбата на чл. 334, т. 4 от НПК задължава въззивния съд при изтичане на срока на абсолютната погасителна давност за наказателно преследване да отмени първоинстанционната присъда и да прекрати наказателното производство, като за упражняването на това правомощие е достатъчно единствено наличието на една предпоставка с материално-правен характер- изтекъл определен период от време. Действително, забавянето на производството се дължи не само по причини, произтичащи от здравословното състояние на един от подсъдимите, но също така и поради късното внасяне на обвинението срещу подсъдимите за разглеждане в съдебно производство, както и в пропуската на първия въззивен съдебен състав по внохд № 5116/2021 г. по описа на СГС да констатира, че спрямо негов член съществува основателно съмнение за обстоятелствата по чл. 29, ал. 2 от НПК и невъзможността му да участва в този съдебен състав поради опасността по делото да се произнесе „незаконен състав“. Спорно е дали забавянето на производството с произнасянето на въззивното решение след изтичане на давностния срок и след изтичане на инструктивните срокове по чл.340, ал.1 от НПК, представлява процесуално нарушение, доколкото сроковете за изготвяне на съдебни актове са всякога с инструктивен характер. Същественото е, че дори и да се сподели тезата на поверениците за естеството на коментираното действие на съдията по изготвяне на въззивното решение, то не може нито да бъде поправено, нито да бъде отстранено при евентуалната отмяна на съдебния акт и връщане на делото за новото му разглеждане от друг състав на въззивната инстанция. Отсъствието на възможността един процесуален недостатък да бъде отстранен обуславя и отсъствието на процесуалните предпоставки съдебният акт да бъде отменен и делото да бъде върнато за ново разглеждане.

Освен това, известно е, че чрез "прекратяването" на производството при изтекла давност, съдът се десезира от разглеждането на спора въобще - да не решава въпросите извършено ли е деянието от подсъдимия, извършено ли е виновно и каква е неговата квалификация, а вишестоящите инстанции да не се произнасят по

основателността на жалбата и/или протеста срещу съдебния акт. Изтичането на давността за наказателно преследване погасява наказателната отговорност за извършеното от дееца престъпление. По силата на закона той не може да бъде осъден, а поради това наказателното производство срещу него е безпредметно. При изтекла давност поначало е недопустимо да се провежда (образува или продължава) наказателно производство, защото материалноправните последици от престъплението са отпаднали (вж. напр. Р. № 208 от 27.02.2018 г. на ВКС по н. д. № 742/2017 г., II н. о).

Предвид изложеното, ВКС констатира, че въззивният правилно е приложил института на давността, като е спазил процесуалните изисквания – подсъдимите ясно и недвусмислено са изразили становище, че желаят производството да се прекрати поради изтекла давност, което потвърждават и в изявленията си пред касационния съд. В атакуваното решение съдът е изтъкнал както фактическите, така и правните си съображения, обуславящи приложението на погасителната давност, съответно наличието на предпоставките за отмяна на първоинстанционната /оправдателна/ присъда и прекратяване на производството. Установено е, че подсъдимите М. и М. са били предадени на съд за продължавано престъпление по чл. 211 във връзка с чл. 209, вр. чл. 20, ал. 2 от НК, извършено в периода от месец юли 1999 г. до 2007 г. Без съмнение давностният срок за наказателно преследване започва да тече от датата на довършване на престъплението, а при продължаваните престъпления - от датата на последното включено в него деяние. Санкцията на престъплението по чл. 211, пр.1 във връзка с чл. 209, ал.1 от НК предвижда наказание „лишаване от свобода” от 3/три/ до 10/десет/ години. Предвид нормата на чл. 81, ал. 3 във връзка с чл. 80, ал.1, т. 3 от НК, независимо от спирането или прекъсването на давността, наказателното преследване за това деяние се изключва след изтичане на срок от 15/петнадесет/ години от довършването му. Следователно към 31.12.2022 г., срокът на давността за наказателно преследване е изтекъл, поради което, при изричното искане на подсъдимите за прекратяването на наказателното производство, по-нататъшното му разглеждане и решаване е недопустимо. Независимо от споровете, произтичащи от неясно формулираното обвинение относно крайния момент на довършване на престъплението, относно от кой момент започва да тече давностният срок, той е изтекъл и към най – късната възможна дата – 31.12.2022 г., както правилно е приел и въззивния съд.

Предвид изложеното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, ВКС, първо наказателно отделение,

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 8 от 05.01.2023 г. на Софийски градски съд, НО, постановено по внохд № 5116/2021 г. по описа на същия съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: